

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.
© Lietuvos bankas, 2016

Gedimino pr. 6, LT-01103 Vilnius
Tel. (8 5) 268 0029, faksas (8 5) 268 0038

www.lb.lt
info@lb.lt

Viešasis mokėjimo įstaigų sąrašas. 2016 m. sausio 1 d. Viešajame mokėjimo įstaigų sąrašė buvo 40 mokėjimo įstaigų¹. Iš jų 27 turėjo licencijas, suteikiančias teisę teikti mokėjimo paslaugas Lietuvos Respublikoje ir kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse, 13 – mokėjimo įstaigos ribotos veiklos licencijas, galiojančias tik Lietuvos Respublikoje ir numatančias, kad mokėjimo įstaigos per pastaruosius 12 mėn. įvykdytų mokėjimo operacijų sumos vidurkis būtų ne didesnis kaip 3 mln. Eur per mėn.

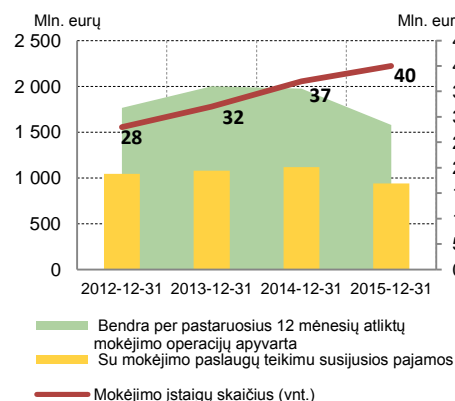
Vykdyta veikla. Audituotų (kai auditas yra privalomas) ir akcininkų patvirtintų finansinių ataskaitų duomenimis, mokėjimo įstaigos per 2015 m. iš mokėjimo paslaugų teikimo veiklos gavo 16,9 mln. Eur pajamų. Palyginti su praėjusiais metais, šios pajamos sumažėjo 3,2 mln. Eur. Bendra per pastaruosius 12 mėn. atliktų mokėjimo operacijų apyvarta sudarė 1 578 mln. Eur. Palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, ji sumažėjo 397 mln. Eur, arba 20 proc. Didžiąją šių abiejų dydžių sumažėjimo (ir kitų mokėjimo įstaigų sistemą apibūdinančių rodiklių pokyčio) dalį nulėmė tai, kad, analizuojant mokėjimo įstaigų sistemos duomenis, nebuvo įtraukta UAB „Perlo paslaugos“¹. Kaip ir ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais, dauguma mokėjimo įstaigų vykdė ūkinę ir komercinę veiklą, o mokėjimo paslaugas teikė tik kaip papildomas, todėl ir visų mokėjimo įstaigų pajamų iš mokėjimo paslaugų teikimo veiklos dalis, ir įsiskolinimų už teikiamas mokėjimo paslaugas dalis buvo nedidelė – sudarė atitinkamai 3,1 proc. visų pajamų ir 1,5 proc. visų įsipareigojimų. Tam įtaką darė daugumos mokėjimo įstaigų (ypač mobiliojo tinklo operatorių) vykdomos veiklos modelis, kai didžiąją pajamų dalį jos gavo vykdydamos ūkinę ir komercinę veiklą, o mokėjimo paslaugos buvo tik papildoma veikla. Kita vertus, per 2015 m. 8 mokėjimo įstaigos gavo pajamų vien tik iš mokėjimo paslaugų teikimo veiklos arba jų gautos pajamos sudarė daugiau kaip 90 proc. visų pajamų.

2015 m. 6 mokėjimo įstaigos licencijuojamos veiklos dar nevykdė. Kaip ir ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais, šiuo ataskaitiniu laikotarpiu mokėjimo įstaigų sistemoje dominavo kelios mokėjimo įstaigos – didžiausią pajamų (73 %) ir bendros mokėjimo operacijų apyvartos (81 %) dalį sudarė 5 mokėjimo įstaigų dalis. AB Lietuvos paštas per 2015 m., kaip ir ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais, pagal suteiktų mokėjimo paslaugų apimtį užėmė reikšmingą visos mokėjimo įstaigų sistemos dalį. Šios bendrovės pajamos iš mokėjimo paslaugų teikimo veiklos sudarė 46 proc. visų mokėjimo paslaugų pajamų, apyvarta – 52 proc. visų bendros mokėjimo operacijų apyvartos. Palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, šie santykiniai dydžiai padidėjo atitinkamai 7 ir 9 proc. punktais.

Veiklos riziką ribojančių reikalavimų vykdymas. Visos mokėjimo įstaigos vykdė Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų įstatyme (toliau – Įstatyme) nustatytą mokėjimo paslaugų vartotojų ar iš kito mokėjimo paslaugų teikėjo gautų lėšų apsaugos reikalavimą: šias lėšas atskyrė nuo kitų fizinių arba juridinių asmenų, kurie nėra mokėjimo paslaugų vartotojai, lėšų ir jas

1 pav. Mokėjimo įstaigų veiklos duomenys

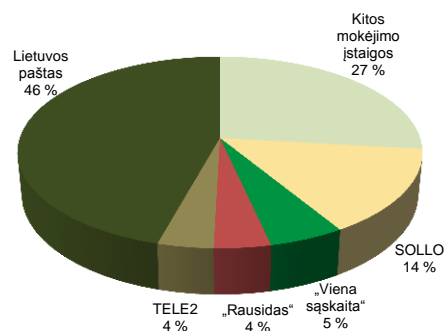
(2012–2015 m.)

Šaltinis: Lietuvos banko skaičiavimai.

2 pav. Didžiausių mokėjimo įstaigų dalis mokėjimo įstaigų sistemoje pagal mokėjimo paslaugų pajamas

(2015 m. gruodžio 31 d.)

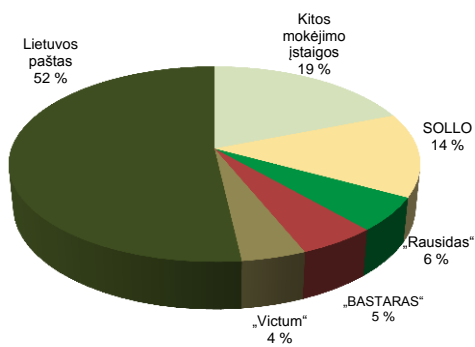

Šaltinis: Lietuvos banko skaičiavimai.

¹ UAB „Perlo paslaugos“ 2015 m. gavo elektroninių pinigų įstaigos licenciją, todėl jos 2015 m. veiklos finansiniai duomenys įtraukti ne į mokėjimo įstaigų, o į elektroninių pinigų įstaigų sistemą.

3 pav. Didžiausių mokėjimo įstaigų dalis mokėjimo įstaigų sistemoje pagal bendrą mokėjimo operacijų apyvartą

(2015 m. gruodžio 31 d.)

Šaltinis: Lietuvos banko skaičiavimai.

laikė kredito įstaigų sąskaitose. Ataskaitinę datą, kaip ir praėjusiais metais, 8 mokėjimo įstaigos taikė ir kitą mokėjimo paslaugų vartotojų lėšų apsaugos būdą – buvo sudariusios laidavimo (garantijos) sutartis su draudimo bendrove ar kredito įstaiga šioms lėšoms apdrausti.

2016 m. sausio 1 d. visos mokėjimo įstaigos, turinčios mokėjimo įstaigos ribotos veiklos licencijas, vykdė Įstatyme nustatytą mokėjimo operacijų sumos vidurkio (ne didesnis kaip 3 mln. Eur per mėn.) reikalavimą.

2016 m. sausio 1 d. bendras mokėjimo įstaigų nuosavo kapitalo dydis buvo 40,7 mln. Eur. Bendras nuosavo kapitalo poreikis (apskaičiuotas taikant vieną iš Lietuvos banko patvirtintą mokėjimo įstaigos pasirinktą metodą) minėtą datą sudarė 2,2 mln. Eur. Dėl gana mažų mokėjimo operacijų apimčių ir kitų finansinių duomenų, naudojamų skaičiuojant nuosavo kapitalo poreikio dydį, iš visų mokėjimo įstaigų, kurioms privaloma vykdyti nuosavo kapitalo reikalavimą, 12 mokėjimo įstaigų nuosavo kapitalo poreikis neviršijo minimalaus Įstatyme nustatyto dydžio (20 tūkst. Eur). Dviem mokėjimo įstaigoms teko imtis priemonių, kad jų apskaičiuotas nuosavas kapitalas būtų ne mažesnis už nuosavo kapitalo poreikį, nuosavo kapitalo reikalavimo vykdymą įstaigos užtikrino po ataskaitinės datos. Pažymėtina, kad 21 mokėjimo įstaiga, apskaičiuodama nuosavo kapitalo poreikį, taikė B metodą, pagrįstą pastarųjų 12 mėn. mokėjimo operacijų sumos vidurkiu, 2 – C metodą, pagrįstą mokėjimo paslaugų pajamomis ir išlaidomis, ir 3 – A metodą, pagrįstą mokėjimo įstaigos pastoviosiomis išlaidomis.

Būsiami pokyčiai mokėjimo įstaigų teisinio reglamentavimo srityje. 2015 m. lapkričio 25 d. priimta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje (toliau – PSD2) PSD2 papildyta naujomis paslaugomis: mokėjimo inicijavimo paslauga ir informavimo apie sąskaitas paslauga. Atnaujintos taisyklės sudarys daugiau galimybių vartotojams, neturintiems kredito ar debeto kortelės ar nenorintiems ja naudotis, atsiskaityti internetu. Naujųjų mokėjimo paslaugų teikėjai turės užtikrinti pervedimų ir mokėtojo duomenų saugumą, taip pat be klientų sutikimo nesidalyti jų mokėjimų informacija. Lietuvos bankas parengė naujos Lietuvoje mokėjimo inicijavimo paslaugos (MIP) gerosios praktikos [principus](#) ir kviečia pereinamuju laikotarpiu galimus šios paslaugos teikėjus savanoriškai įsipareigoti laikytis aukštų veiklos ir saugumo standartų.

PSD2 perkelti į nacionalinę teisę privaloma iki 2018 m. sausio 13 d. Mokėjimo įstaigos, turinčios mokėjimo įstaigos licenciją, tęsti veiklą nesilaikydamos šios direktyvos reikalavimų galės iki 2018 m. liepos 13 d., o ribotą mokėjimo įstaigos licenciją turinčios mokėjimo įstaigos – iki 2019 m. sausio 13 d. Atsižvelgiant į PSD2 nuostatas, bus peržiūrimi ir keičiami teisės aktai, reglamentuojantys mokėjimo įstaigų veiklą ir priežiūrą.

Lietuvos Respublikos Seime svarstomas Mokėjimų įstatymo pakeitimo projektas, kurį planuojama priimti dar 2016 m. pavasario sesijoje. Projektu įgyvendinama Direktyva 2014/92/ES dėl mokesčių, susijusių su mokėjimo sąskaitomis, palyginamumo, mokėjimo sąskaitų perkėlimo ir galimybės naudotis būtiniausias savybes turinčiomis mokėjimo sąskaitomis (*Payment Accounts Directive* – PAD). PAD siekiama užtikrinti paprastą skirtingų mokėjimo paslaugų teikėjų įkainių palyginimą, nesudėtingą mokėjimo sąskaitų perkėlimą iš vieno paslaugų teikėjo į kitą ir padidinti būtiniausias savybes turinčių mokėjimo sąskaitų prieinamumą vartotojams. Įgyvendinant direktyvą, buvo ne tik atsižvelgta jos tikslus, bet ir siekiama sudaryti papildomas paskatas vartotojams naudotis el. mokėjimo priemonėmis vietoj grynųjų pinigų, todėl į projektą įtrauktos nuostatos, kurios sudarytų prielaidas sumažinti vartotojams įprastų operacijų krepšelio kainą, kad ji būtų ne didesnė už regiono vidurkį.

Lietuvos Respublikos sutelktinio finansavimo įstatymo projektas pateiktas Lietuvos Respublikos Vyriausybei. Įstatymo projektas parengtas remiantis Vyriausybei pateiktais pasiūlymais dėl reguliavimo priemo-

nių, paskatinsiančių alternatyvių smulkaus ir vidutinio verslo finansavimo priemonių naudojimą. Įstatymo projektu kuriamas teisinis aiškumas sutelktinio finansavimo veikla norintiems verstis subjektams – įtvirtinamos vertinamosi šia veikla sąlygos ir reikalavimai, taip pat numatytos būtinos investuotojų interesų apsaugos priemonės bei priežiūros institucijos teisės ir pareigos, vykdant sutelktinio finansavimo platformų operatorių veiklos priežiūrą. Parengti ir su rinkos dalyviais derinti **Sutelktinio finansavimo įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų projektai**. Pastarieji teisės aktų projektai bus tvirtinami Lietuvos banko valdybos nutarimais, įsigaliojus šiam įstatymui.